

नेपाल कानून व्याख्या सम्बन्धी ऐन, २०१० लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक

प्रस्तावना: नेपाल कानून व्याख्या सम्बन्धी ऐन, २०१० लाई संशोधन गर्न वान्छनीय भएकोले,

संघीय संसदले यो ऐन बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम “नेपाल कानून व्याख्या सम्बन्धी (दोस्रो संशोधन) ऐन, २०७७” रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **नेपाल कानून व्याख्या सम्बन्धी ऐन, २०१० को दफा २ मा संशोधन:** नेपाल कानून व्याख्या सम्बन्धी ऐन, २०१० (यसपछि “मूल ऐन” भनिएको) को दफा २ को,—

(१) खण्ड (क) मा रहेको “फौजदारी या देवानी कसूरको प्रसङ्गमा” भन्ने शब्दहरूका सट्टा “फौजदारी कसूर वा देवानी अपकार्य (सिभिल रङ्ग) को प्रसङ्गमा” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(२) खण्ड (ड) को सट्टा देहायको खण्ड (ड) राखिएको छ:—

“(ड) ऐन— यो शब्दले ऐन, सवाल र तिनमा लेखिएको कुनै कुरा वा ऐन सरहका अन्य व्यवस्थालाई जनाउँछ । ”

(३) खण्ड (च) पछि देहायको खण्ड (च१) थपिएको छ:—

“(च१) “आमा” भन्नाले कानून बमोजिम धर्मपुत्र वा धर्मपुत्री राख्न पाउनेमा सो राख्ने आमा समेतलाई जनाउँछ ।”

(४) खण्ड (ज) पछि देहायको खण्ड (ज१) थपिएको छ:—

“(ज१) “बेइमानी” भन्नाले आफू वा अरु कसैलाई गैर कानूनी लाभ वा फाइदा पुर्याउने वा कसैलाई हानि नोक्सानी पुर्याउने नियतले गरिएको काम सम्झनु पर्छ ।”

(५) खण्ड (झ) को सट्टा देहायको खण्ड (झ) राखिएको छः-

“(झ) “नेपाल सरकार” भन्नाले,-

- (१) नेपाल अन्तरिम शासन विधान, २००७ प्रारम्भ भएदेखि संवत् २०४७ साल कार्तिक २२ गतेसम्म गरिएको वा गर्नुपर्ने कुनै कामका सम्बन्धमा तत्काल कायम रहेको संविधान बमोजिम मन्त्रीमण्डल वा मन्त्रिपरिषद कायम रहेको अवस्थामा मन्त्रीमण्डल, मन्त्रिपरिषद वा मन्त्रीहरूको सल्लाह वा सिफारिस बमोजिम वा मन्त्रीमण्डल वा मन्त्रिपरिषद कायम नरहेको अवस्थामा मन्त्रिपरिषदका सदस्यहरूको सल्लाह बमोजिम वा कुनै खास विषयमा प्रधानमन्त्रीबाट अख्तियार पाएको मन्त्रीको सिफारिस बमोजिम र मन्त्रिमण्डल वा मन्त्रिपरिषद कायम नरहेको वा संकटकालीन अवस्थामा तत्काल कायम रहेको संविधान, शाही विशेषाधिकार, संवैधानिक परम्परा वा कानून बमोजिम नेपालको कार्यकारीणी अधिकार प्रयोग गर्ने तत्कालीन राजालाई,
- (२) संवत् २०४७ साल कार्तिक २३ गतेदेखि २०६३ साल जेठ ३ गतेसम्म गरिएको वा गर्नुपर्ने कुनै कामका सम्बन्धमा तत्काल कायम रहेको संविधान र अन्य कानून बमोजिम नेपालको कार्यकारीणी अधिकार प्रयोग गर्ने तत्कालीन राजा र मन्त्रिपरिषदलाई,
- (३) संवत् २०६३ साल जेठ ४ गते देखि २०७२ साल असोज २ गते सम्म गरिएको वा गर्नुपर्ने कुनै कामका सम्बन्धमा तत्काल कायम रहेको संविधान, अन्य कानून वा संवैधानिक अभ्यास बमोजिम नेपालको कार्यकारीणी अधिकार प्रयोग गर्ने तत्कालीन मन्त्रिपरिषदलाई, र
- (४) संवत् २०७२ साल असोज ३ गते देखि गरिएको वा गरिनुपर्ने कुनै कामका सम्बन्धमा नेपालको संविधान र अन्य कानून बमोजिम नेपालको कार्यकारीणी अधिकार प्रयोग गर्ने मन्त्रिपरिषदलाई सम्झनु पर्छ ।

स्पष्टीकरण: यस खण्डको प्रयोजनका लागि “राजा” भन्नाले खण्ड (ज) मा परिभाषित राजा सम्झनु पर्छ ।”

(६) खण्ड (ज) को सट्टा देहायको खण्ड (ज) राखिएको छः-

“(ज) संवत् २०६३ साल माघ १ गते भन्दा अघि बनेका कानून वा संवैधानिक अभ्यास वा परम्पराका सम्बन्धमा प्रयोग भएका “श्री ५” वा “श्री ५ महाराजाधिराज” भन्नाले तत्काल कायम रहेको संविधान बमोजिम अधिकार प्रयोग गर्ने तत्कालीन गद्दीनसीन राजा सम्झनु पर्छ र सो शब्दले तत्काल प्रचलित संविधान, संवैधानिक अभ्यास वा परम्परा वा कानून बमोजिम बनेको राजकीय परिषद, राजाको अधिकार प्रयोग गर्ने तत्कालीन युवराज, राजप्रतिनिधि वा राजप्रतिनिधि परिषद, राज्य सहायक वा राज्य सहायक परिषद वा त्यस्तो अधिकार प्रयोग गर्ने कुनै व्यक्ति समेतलाई जनाउँछ ।”

(७) खण्ड (ठ) मा रहेको “जुनसुकै” भन्ने शब्द झिकिएको छ ।

(८) खण्ड (ट) पछि देहायको खण्ड (ट१) थपिएको छः-

“(ट१) “संविधान” भन्नाले सम्वत् २०७२ साल आश्विन ३ गते देखि प्रारम्भ भएको नेपालको संविधान सम्झनु पर्छ ।”

(९) खण्ड (ड) पछि देहायका खण्ड (ड१), (ड२) र (ड३) थपिएका छन्ः-

“(ड१) “संघीय कानून” भन्नाले संघले बनाएको कानून सम्झनु पर्छ र सो शब्दले संवत् २०७४ साल जेठ १ गते भन्दा अघि बनिसकेका वा कायम रहेको नेपाल कानून समेतलाई जनाउँछ ।

(ड२) “प्रदेश कानून” भन्नाले प्रदेशले बनाएको कानून सम्झनु पर्छ ।

(ड३) “स्थानीय कानून” भन्नाले स्थानीय तहले बनाएको कानून सम्झनु पर्छ ।”

(१०) खण्ड (ण) पछि देहायको खण्ड (ण१) थपिएको छः-

“(ण१) “रुपैयाँ” भन्नाले नेपाल सरकारको जमानतमा नेपाल राष्ट्र बैंकले निष्कासन गरी चलन चल्तीमा ल्याएको नेपाली मुद्राको इकाइ सम्झनु पर्छ ।”

(११) खण्ड (थ) पछि देहायको (थ१) थपिएको छः-

(थ१) “कैद” भन्नाले कारागारमा बसेको वा बस्नु पर्ने अवस्था सम्झनु पर्छ ।”

(१२) खण्ड (ध) मा रहेको “संयुक्त” भन्ने शब्दको सट्टा “सङ्गठित” भन्ने शब्द राखिएको छ ।

(१३) खण्ड (न) को सट्टा देहायको खण्ड (न) राखिएको छ :-

“(न) “तोकिएको” यो शब्दले कुनै ऐनमा “तोकिएको” भनी लेखिएकोमा त्यस्तो ऐन बमोजिम बनेका नियमहरू बमोजिम भएको सम्झनु पर्छ र सो शब्दले यो खण्ड प्रारम्भ हुनु अघि कायम रहेका “निर्धारित” वा “निर्धारित भएको” समेत जनाउछ ।”

(१४) खण्ड (फ) मा रहेका “ऐनमा” वा “ऐनको” भन्ने शब्दको सट्टा “ऐन वा नियमावलीमा” वा “ऐन वा नियमावलीको” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

(१५) खण्ड (व) मा रहेका “नेपाली पञ्चांग अनुसार गनिने अर्थात” भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन् ।

(१६) खण्ड (व) पछि देहायको खण्ड (श), (ष), (स), (ह) (क्ष) र (त्र) थपिएका छन्:-

“(श) “सार्वजनिक विदा” भन्नाले नेपाल भर वा कुनै प्रदेश वा स्थानीय तहमा विदा हुने गरी तोकेको दिन सम्झनु पर्छ ।

(ष) “कार्य दिन” भन्नाले सार्वजनिक विदा बाहेकको दिन सम्झनु पर्छ ।

(स) “दर्ता”, “दर्ता भएको” वा “रजिष्टर्ड” भन्नाले कानून बमोजिम अधिकार प्राप्त अधिकारी वा निकायले दर्ता गरेको वा त्यस्तो अधिकारी वा निकायमा दर्ता भएको वा रजिष्टर्ड भएको सम्झनु पर्छ ।

(ह) “नेपाल राजपत्र” भन्नाले नेपाल सरकारको अख्तियारी अन्तर्गत नेपाल सरकारले प्रकाशन गरेको राजपत्र सम्झनु पर्छ ।

(क्ष) “प्रदेश राजपत्र” भन्नाले सम्बन्धित प्रदेश सरकारको अख्तियारी अन्तर्गत त्यस्तो सरकारले प्रकाशन गरेको “प्रदेश राजपत्र” सम्झनु पर्छ ।

(त्र) “स्थानीय राजपत्र” भन्नाले स्थानीय कार्यपालिकाको अख्तियारी अन्तर्गत त्यस्तो कार्यपालिकाले प्रकाशन गरेको “स्थानीय राजपत्र” सम्झनु पर्छ ।”

३. मूल ऐनको दफा ३ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ३ को सट्टा देहायको दफा ३ राखिएको छः-

“३. ऐनको प्रारम्भ: (१) कुनै नेपाल ऐन प्रारम्भ हुने दिन त्यस्तो ऐनमा नै उल्लेख भएकोमा सोही दिन देखि ऐन प्रारम्भ भएको मानिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रारम्भ हुने दिन उल्लेख नभएकोमा संघीय ऐन भए देहायको दिनदेखि त्यस्तो ऐन प्रारम्भ भएको मानिनेछः

(क) नेपालको अन्तरिम शासन विधान, २००७ प्रारम्भ भएपछि संवत् २०६३ साल जेठ ३ गतेसम्म तत्काल प्रचलित संविधान बमोजिम बनेका ऐन भए तत्कालीन राजाले स्वीकृत गरेको दिन,

(ख) संवत् २०६३ साल जेठ ४ गते देखि २०६५ साल साउन ७ गतेसम्म तत्काल प्रचलित संविधान बमोजिम बनेको ऐन भए त्यस्तो संविधान बमोजिम प्रमाणिकरण गर्ने अधिकार प्राप्त सभामुखले प्रमाणिकरण गरेको दिन,

(ग) संवत् २०६५ साल साउन ८ गते देखि संवत् २०७४ साल फागुन २० गतेसम्म बनेको ऐन भए तत्काल प्रचलित संविधान बमोजिम व्यवस्थापिका-संसदबाट पारित भई राष्ट्रपतिले प्रमाणिकरण गरेको दिन,

(घ) संवत् २०७४ साल फागुन २१ गते देखि नेपालको संविधान बमोजिम बनेको ऐन भए संघीय संसदबाट पारित भई राष्ट्रपतिले प्रमाणिकरण गरेको दिन,

(ङ) यो दफा प्रारम्भ भए पछि नेपालको संविधान बमोजिम बनेको संघीय ऐनमा प्रारम्भ हुने दिन उल्लेख भएकोमा सोही दिन र उल्लेख

नभएकोमा वा तुरुन्त प्रारम्भ हुने उल्लेख भएकोमा प्रमाणिकरण भएको दिनबाट एक्काइसौं दिन ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम प्रारम्भ हुने दिन उल्लेख नभएकोमा प्रदेश ऐन वा स्थानीय तहले बनाएको ऐन भए देहायको दिन देखि प्रारम्भ भएको मानिनेछः

(क) प्रदेशले बनाएको कुनै ऐनमा त्यस्तो ऐन प्रारम्भ हुने दिन नलेखिएकोमा त्यस्तो ऐन प्रदेश सभाबाट पारित भई प्रदेश प्रमुखले प्रमाणिकरण गरेको दिन,

(ख) स्थानीय तहले बनाएको ऐनमा त्यस्तो ऐन प्रारम्भ हुने दिन नलेखिएकोमा त्यस्तो ऐन कानून बमोजिम सम्बन्धित स्थानीय तहबाट पारित भई प्रमाणिकरण भएको दिन,

(ग) खण्ड (क) वा (ख) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो ऐन प्रारम्भ भएपछि प्रदेश ऐन वा स्थानीय तहले बनाएको ऐनमा त्यस्तो ऐन प्रारम्भ हुने दिन नलेखिएकोमा वा तुरुन्त प्रारम्भ हुने उल्लेख भएकोमा सोही खण्ड बमोजिम प्रमाणिकरण भएको दिनबाट एक्काइसौं दिन ।”

४. मूल ऐनमा दफा ३क थपः मूल ऐनको दफा ३ पछि देहायको दफा ३क. थपिएको छः-

“३क. दण्ड सजाय नहुने: दफा ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यस्तो ऐन नेपाल राजपत्र, प्रदेश राजपत्र वा स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन हुनु अघि नै गरिसकेको वा नगरेको कुनै दण्डनीय काम बापत त्यस्तो ऐन बमोजिम दण्ड सजाय हुने छैन ।”

५. मूल ऐनमा दफा ५क. थपः मूल ऐनको दफा ५ पछि देहायको दफा ५क. थपिएको छः-

“५क. संशोधन गर्ने ऐन अभिन्न अंग हुने: कुनै नेपाल ऐन, प्रदेश ऐन वा स्थानीय ऐनले अर्को कुनै नेपाल ऐन, प्रदेश ऐन वा स्थानीय ऐनको व्यवस्था संशोधन गरेकोमा संशोधन गर्ने ऐनले संशोधन गरेको हदसम्म संशोधन गर्ने ऐन, संशोधित ऐनको अभिन्न अंग हुनेछ ।

६. मूल ऐनमा दफा ७क. थप: मूल ऐनको दफा ७ पछि देहायको दफा ७क. थपिएको छः-

“७क. खारेज वा प्रतिस्थापन भएको ऐन कायम रहने: कुनै नेपाल ऐन, प्रदेश ऐन वा स्थानीय ऐनले क्रमशः कुनै नेपाल ऐन, प्रदेश ऐन वा स्थानीय ऐनलाई पूर्ण वा आंशिक रूपमा खारेज गरेकोमा वा त्यसका कुनै प्रावधान प्रतिस्थापन गरेकोमा अर्कै अभिप्राय देखिएकोमा बाहेक त्यसरी खारेज वा प्रतिस्थापन गर्ने ऐन प्रारम्भ नभएसम्म खारेज भएको वा प्रतिस्थापन भएको ऐन वा त्यसका प्रावधान कायम रहने छन् ।”

७. मूल ऐनको दफा ९ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा ९ को सट्टा देहायको दफा ९ राखिएको छः-

“९. समयको गणना: कुनै नेपाल कानून बमोजिम कुनै काम वा कारबाई गर्न कुनै अड्डा, अदालत वा सार्वजनिक निकायलाई कुनै खास दिन वा मिति तोकिएको रहेछ र त्यस्तो दिन, मिति वा अवधिको अन्तिम दिन सार्वजनिक विदा भएको कारणले अड्डा, अदालत वा सार्वजनिक निकाय बन्द भएको रहेछ भने त्यस्तो निकाय खुलेको पहिलो कार्य दिन सम्म त्यस्तो कुनै काम गर्न अन्तिम दिन वा मिति कायम रहेको मानिनेछ ।”

८. मूल ऐनमा दफा ९क. थप: मूल ऐनको दफा ९ पछि देहायको दफा ९क. थपिएको छः-

“९क. समयको आधार: (१) कुनै नेपाल कानून बमोजिम कुनै काम वा कारबाई कुनै खास घण्टा, मिनेट वा सेकेण्डको आधारमा गर्नु पर्ने भएकोमा अर्कै अभिप्राय देखिएकोमा बाहेक त्यस्तो काम वा कारबाई नेपालको प्रामाणिक समय (स्टाण्डर्ड टाइम) बमोजिम गर्नु पर्ने गरी निर्धारण भएको मानिनेछ ।

तर नेपाल बाहिर अन्य कुनै मुलुकमा गर्नु पर्ने काम वा कारबाई सोही मुलुकको प्रामाणिक समय बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

(२) नेपाल सरकारले अन्यथा निर्धारण गरेकोमा बाहेक नेपालको प्रामाणिक समय (स्टाण्डर्ड टाइम) ग्रीनविच मिन समय भन्दा पाँच घण्टा पैतालीस मिनेट छिटो हुनेछ ।”

९. मूल ऐनमा दफा ११क. थपः मूल ऐनको दफा ११ पछि देहायको दफा ११क. थपिएको छः-

“११क.प्रत्यायोजित विधायनको अधिकारः (१) कुनै ऐनमा कुनै अधिकारीलाई कुनै प्रत्यायोजित विधायन बनाई लागू गर्ने अधिकार प्रत्यायोजन भएको रहेछ भने त्यस्तो अधिकारीले सोही ऐनमा प्रत्यायोजन भएको शर्त बमोजिम प्रत्यायोजित विधायन बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बनेको प्रत्यायोजित विधायन सम्बन्धित ऐनको कार्यक्षेत्र र उद्देश्यमा सिमित रहेको हुनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम प्रत्यायोजन भएको अधिकार पुनः प्रत्यायोजन हुन सक्ने छैन ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको अधिकार विना वा उपदफा (२) वा (३) को प्रतिकूल बनेको प्रत्यायोजित विधायन मान्य हुने छैन ।”

१०. मूल ऐनको दफा १२ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा १२ को उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छः-

“(१) एउटा लिङ्गलाई बुझाउने शब्दले अर्को लिङ्गलाई पनि बुझाउँछ ।”

११. मूल ऐनको दफा १५ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा १५ मा रहेका “यस किसिमको नियुक्ति मानिसका नामबाट वा ओहोदाका हैसियतबाट हुन सक्दछ ।” भन्ने शब्दहरूका सट्टा “त्यस्तो अधिकार पाएको अधिकारी वा व्यक्तिले त्यस्तो पदमा कसैलाई नियुक्ति गर्न, काममा खटाउन वा पुनर्नियुक्ति गर्न सक्दछ ।” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१२. मूल ऐनको दफा १६ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा १६ को,

(१) दफा शीर्षकको सट्टा देहायको दफा शीर्षक राखिएको छः-

“१६. नियुक्ति गर्ने अधिकारमा निलम्बन र बर्खास्त गर्ने अधिकार समेत हुनेः”

(२) “नियुक्ति गरेको मानिसलाई सस्पेण्ड वा वर्खास्त गर्न पाउँछ ।” भन्ने शब्दहरूका सट्टा “नियुक्ति गरेको मानिसलाई निलम्बन गर्न, अवकाश दिन, हटाउन वा वर्खास्त गर्न सक्दछ ।” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१३. मूल ऐनमा दफा १६ख. थप: मूल ऐनको दफा १६क. पछि देहायको दफा १६ख. थपिएको छ:-

“१६ख.कारबाई र किनारा गर्ने अधिकारमा प्रमाण बुझ्ने अधिकार समेत हुने: कुनै नेपाल ऐनले कुनै अधिकारीलाई कुनै विवाद वा मुद्दाको कारबाई र किनारा गर्ने अधिकार दिएकोमा अर्कै अभिप्राय नदेखिएमा त्यस्तो अधिकारीलाई त्यस्तो विवाद वा मुद्दामा म्याद जारी गर्ने, वयान वा वकपत्र गराउने, प्रमाण बुझ्ने, साक्षीको सपथ गराउने, अन्तर्कालीन आदेश जारी गर्ने र सुनुवाई गर्ने अधिकार समेत हुनेछ ।”

१४. मूल ऐनको दफा १८ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा १८ को ठाउँ ठाउँमा रहेको “कर्पोरेशन” भन्ने शब्दको सट्टा “संगठित संस्था” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१५. मूल ऐनमा दफा १८क. थप: मूल ऐनको दफा १८ पछि देहायको दफा १८क. थपिएको छ:-

“१८क.बरिष्ठतम पदाधिकारी वा अधिकारीले कार्यसम्पादन गर्न सक्ने: कानून बमोजिम कुनै संवैधानिक पदाधिकारी, विभागीय प्रमुख वा कार्यालय प्रमुखको पद कुनै कारणले रिक्त भएमा अर्कै अभिप्राय नदेखिएमा त्यस्तो पदाधिकारी, विभागीय प्रमुख वा कार्यालय प्रमुखले सम्पादन गर्ने काम निजभन्दा लगत्तै पछिको बरिष्ठतम पदाधिकारी, अधिकृत वा कर्मचारीले सम्पादन गर्न सक्नेछ ।”

१६. मूल ऐनको दफा २२ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा २२ मा रहेको “सो ऐन चालू नहुन्जेल लागू हुँदैनन्” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “सो ऐन लागू नभएसम्म प्रभावकारी हुने छैनन्” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१७. मूल ऐनको दफा २४ मा संशोधन: मूल ऐनको दफा २४ को ठाउँ ठाउँमा रहेका “नयाँ बनेका” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “खारेज गर्ने” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१८. मूल ऐनमा दफा २४क. थपः मूल ऐनको दफा २४ पछि देहायको दफा २४क. थपिएको छः-

“२४क.प्रत्यायोजित विधायन संशोधन गर्न सकिने: कुनै नेपाल ऐन, प्रदेश ऐन वा स्थानीय ऐन अन्तर्गत निकालिएका आदेश, बनेको नियमहरू, विनियमहरू वा अन्य प्रत्यायोजित विधायन त्यस्तो ऐन खारेज भई दफा २४ बमोजिम कायम रहेकोमा नयाँ ऐनसँग नबाँझिने गरी, खारेज गर्ने ऐनले दिएका अधिकार प्रयोग गरी त्यस्तो आदेश, नियम, विनियम वा अन्य प्रत्यायोजित विधायन संशोधन गर्न सकिनेछ ।”

१९. मूल ऐनको दफा २५ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा २५ को सट्टा देहायको दफा २५ राखिएको छः

“२५. दुई वा दुई भन्दा बढि ऐन अन्तर्गत सजाय हुने कसूरः दुई वा दुईभन्दा बढी ऐन बमोजिम कुनै काम गरेमा वा नगरेमा कुनै एक कसूर मानिने काम रहेछ वा त्यस्तो काम छुट्टाछुट्टै ऐन बमोजिम कसूर मानिने रहेछ भने कसूरदारलाई कुनै एक ऐन बमोजिम सजाय हुनेछ ।

तर, त्यस्तो काम छुट्टाछुट्टै ऐन बमोजिम छुट्टाछुट्टै प्रकृतिको कसुर मानिने रहेछ भने कसूरदारलाई प्रत्येक ऐन बमोजिम सजाय हुनेछ ।”

२०. रूपान्तरः मूल ऐनको दफा २ को खण्ड (ड) र दफा २०, २१, २२, २३, २४ र २७ को ठाउँ ठाउँमा रहेका “उपनियम” भन्ने शब्दको सट्टा “विनियम” भन्ने शब्द राखि रूपान्तर गरिएको छ ।

२१. खारेजीः मूल ऐनको दफा २ को खण्ड (ट) र (ण) खारेज गरिएका छन् ।